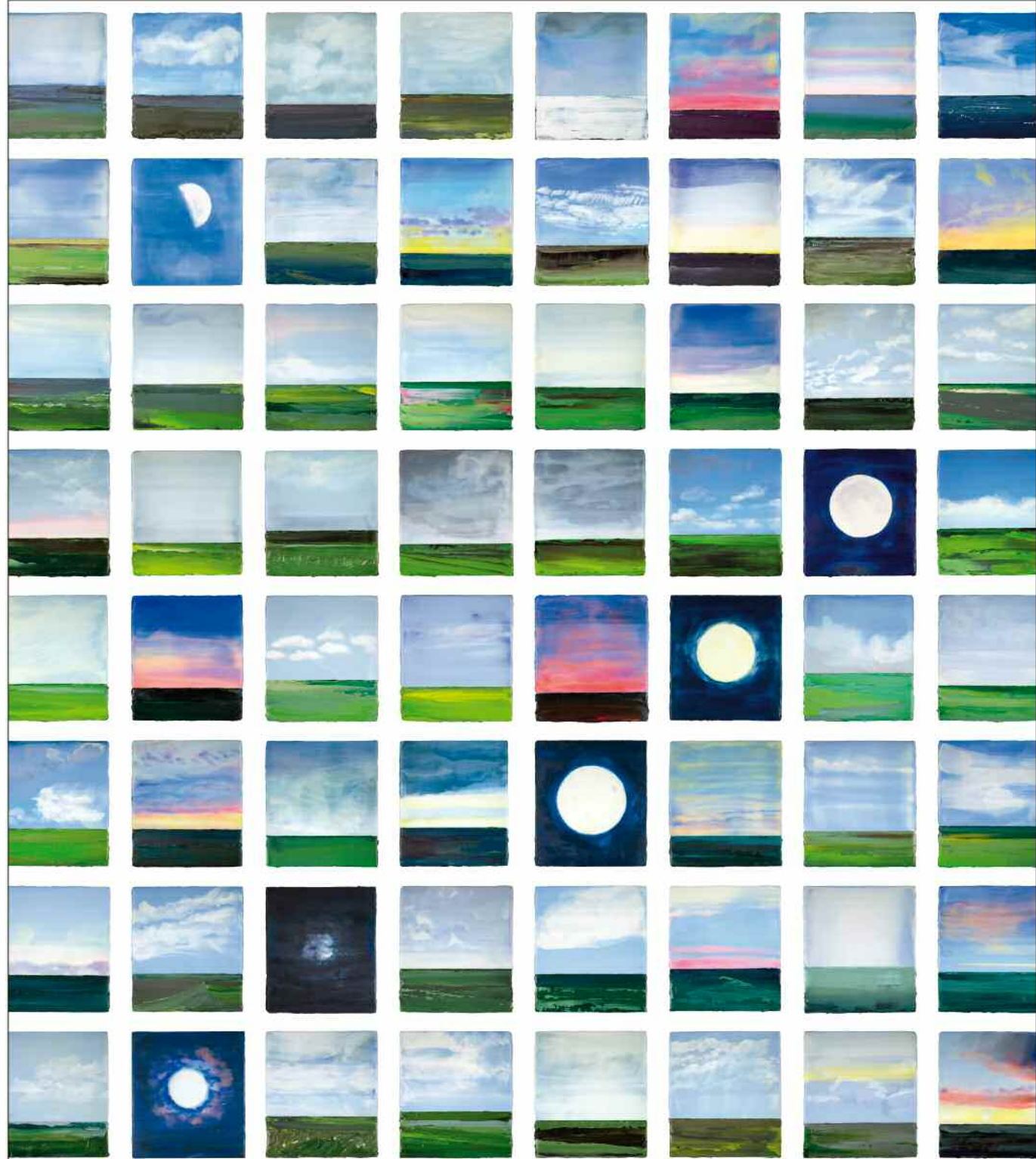




Z O N
M A A N
W O L K E N

A N K E
R O D E R

99 UITGEVERS / PUBLISHERS

Het verzamelde licht van een jaar

Het jaar was 2013, en daarin waren de maanden, en in de maanden waren de dagen en in de dagen de uren, de minuten, de seconden. En in die seconden, minuten, uren en dagen: wij. Een jaar lang waren wij er.

Zoals we er eerder waren. Zoals we er hopelijk zullen zijn, elk jaar weer, tot het ophoudt. “Vergeet het jaar dat u weemoedig maakt”, dichtte Simon Vestdijk tot besluit van zijn cyclus ‘Rondgang door het jaar’. Een jaar gaat roemloos ten onder zegt hij: “Niets is er dat niet in ‘t vergeetboek raakt”. Dat is waar, en juist dat maakt weemoedig. Al die dagen die voorbijgegaan zijn, dagen waarop je geleefd moet hebben – maar lééfde je ook?

Natuurlijk, je was niet dood, maar heb je ze gezien die dagen, hebben ze iets voor je betekend of heb je alleen maar rondgelopen, dingen gedaan, papieren verplaatst, stof gejaagd, waren het weer veelal van die dagen waarvan Seneca zou zeggen: “non vita sed tempus est” – dat is geen leven maar slechts tijd.

Seneca is wel streng. Er kan moeilijk een jaar voorbijgaan waarin je aan één stuk door nuttige en belangrijke dingen verricht, die het onthouden meer dan waard zijn. Er moet ook gewoon tijd verstrijken, met slapen, suffen, onopmerkelijke boodschappen. Is het trouwens überhaupt wel zo dat alleen wat onthouden wordt de moeite waard is?

Men is wel eens geneigd er zo over te denken. De vergetelheid is het Niets. Wat daarin verdwijnt heeft geen zin en betekenis gehad, of als het dat ooit gehad heeft, heeft het toch nu geen betekenis meer. Het is immers vergeten. Die redenering maakt dat je heel onthutst kunt zijn als je iets met iemand hebt meegemaakt die zich daar niets van weet te herinneren en je met lege ogen

aanstaart. Op datzelfde moment vloeit de betekenis uit de gebeurtenissen weg. Maar misschien moet je er zo niet over denken.

Voor de weemoed maakt het trouwens weinig uit. Het is weemoedig stemmend dat er zoveel tijd voorbij is gegaan zonder dat je die echt beleefde, maar de dingen die je je wel herinnert zijn eveneens voorgoed voorbijgegaan en dat is al evenzeer weemoedig stemmend. Er is altijd erg veel voorbij als je achterom kijkt.

Toch blader je zo vaak zorgeloos de agenda voor het nieuwe jaar door. Je hebt er zin in, om al die dingen te gaan meemaken die straks weer weemoedig stemmend voorbij zullen zijn.

Misschien is weemoed niet zo'n zinvol gevoel. Wat niet betekent dat het daarmee afgeschaft is, gevoelens laten zich erg moeilijk ontzenuwen. Vestdijk zegt gewoon: vergeet het jaar "waarin wij fel en onnadenkend leven". Dan ben je niet weemoedig ook.

Behalve van de kalender, de klok, het geheugen en de agenda is het jaar ook iets van het licht. De maan werd in 2013 twaalf keer vol en twaalf keer was het nieuwe maan, duisternis. Daar is in het geheugen vaak al even weinig van terug te vinden. Hoeveel maannachten herinnert een mens zich? Laat staan maanloze nachten. Of zonnige middagen. Of wolkenformaties.

Licht is onherinnerbaar en precies daarom wekt het zoveel verlangen. Ida Gerhardt schreef in haar 'Liefdesverklaring' aan Nederland dat zij, ondanks alles (en ze had echt heel wat op Nederland aan te merken), in dit land bleef geloven: "om licht waarbij geen licht ter wereld haalt". Ze vervolgde haar gedicht trouwens ook mooi met: "de geur van water om uw havenhoofden, / een aalscholver die op een ducdalf daalt."

Iedereen probeert altijd de eigen plek of de geliefde plek aan te prijzen met de bewering dat "het licht daar zo bijzonder is". Vooral als er zee in de buurt is,

is dat ook waar: licht dat weerkaatst wordt via water heeft een andere allure dan het gefilterde licht in een bosrijke omgeving, het sombere licht van een novemberdag in een armoedige stadsbuurt of het stralende licht dat in de Alpen boven de besneeuwde toppen hangt. Licht maakt dat we kleuren zien, licht bepaalt onze stemming, licht maakt dat we kunnen leven.

De Marokkaanse schrijver Tahar Ben Jelloun die het ware verhaal schreef van een man die tien jaar lang in een bunker opgesloten had gezeten, noemde dat boek 'Een verblindende afwezigheid van licht'. Zonder licht is de mens blind.

Het verzamelde licht van een jaar, dat zou je wel willen bewaren en naslaan, of een bloemlezing uit het licht van een jaar. Dat je steeds kunt zien: zó, bijvoorbeeld, zag een regenachtige middag in juni eruit. Zo een bewolkte morgen in december en zó een sterrennacht in het voorjaar. Deze wolken dreven over op 26 mei en dit licht was te zien op een oktobermiddag.

"Licht waarvan geen vreemde kan weten" dichtte Ida Gerhardt, alweer over 'Holland'. Iederéén is in zekere zin een vreemde ten opzichte van het licht, en iedereen is een ingewijde op het moment van zien. De sensatie van een bijzonder licht met iemand gedeeld te hebben, om het samen te kennen, is een vorm van nabijheid: het zilverige licht op licht bewolkte dagen aan de kust, het stralende licht van de Griekse eilanden in de zomer, het gesluisde licht van gouden septemberdagen. Weet je nog?

Het is een schitterend en poëtisch idee om een jaar lang het licht vast te leggen, inclusief het licht van de nacht – maanlicht, sterrenlicht. Zolang er iets gezien kan worden is er licht.

Anke Roders verzamelde licht van het jaar 2013 stemt, dat is opmerkelijk, in het geheel niet weemoedig. Je ziet een heel jaar, dag voor dag, in licht en kleur, en niets in je denkt: "voorbij, o en voorgoed voorbij". Dit werk is sterk, vitaal, alsof het buiten de tijd staat. Dit licht gaat niet voorbij. Natuurlijk is het veranderlijk geweest, het veranderde steeds, en steeds opnieuw is het zichtbaar

gemaakt in verf. Elke dag keek Anke Roder naar het land en schilderde een moment. Zomaar een, uit al die momenten die een dag te zien geeft. Zonder mensen, bomen, huizen, alleen maar land en lucht. Land en lucht en licht. En dus kleur. Soms heel weinig kleur, als er sneeuw ligt en de zon achter de wolken zit, is het land bijna zwartwit. Op een zomerdag is het land knalgroen, de lucht hysterisch blauw met wat bijna overdreven witte wolkjes. Er is rozig licht van de late of de vroege dag en wit licht met zilveren wolken en blauwzwart licht met donkere aarde en blinkend licht op bruine klei met plassen die de hemel weerkaatsen. Elk van deze kleine geschilderde dagen is een concentraat, van tijd, van kleur, van uitzicht en vooral van licht.

Hiernaar kijken is zoiets als voelen: ik leef. Elke dag leef ik. Elk van deze dagen heb ik geleefd en steeds was alles anders.

Ja, de dingen gaan voorbij. Ja, wij gaan voorbij. We waren er in dit jaar, we leefden, we weten niet wat de toekomst voor ons verborgen houdt. Maar het geeft niet. Elke dag was goed, op zijn eigen manier. Zichtbaar goed.

Marjoleine de Vos

S U N
M O O N
C L O U D S

A N K E
R O D E R

99 UITGEVERS / PUBLISHERS





02 01 ●



03 01 ●



04 01 ◀



05 01 ◀



06 01 ◀



07 01 ◀



08 01 ◀



09 01 ◀



10 01 ◀



20 01 ●



21 01 ●



22 01 ●



23 01 ●



24 01 ●



11 02)



12 02)



13 02)



14 02)



26 02 ●



27 02 ●



28 02 ●



01 03 ●



02 03 ●



03 03 ●



01 04 ●



02 04 ●



03 04 ●



04 04 ◀



05 04 ◀



06 04 ◀



07 04 ◀



14 04)



15 04)



18 04)



19 04 ●



16 04)



17 04)



20 04 ●



21 04 ●



30 04 ●



01 05 ●



02 05 ●



05 05 (



06 05 (



03 05 (



04 05 (



07 05 (



26 05 ●



27 05 ●



28 05 ●



29 05 ●





13 07)



14 07)



02 08 (



03 08 (



04 08 (



05 08 (



06 08 ○



07 08)



08 08)



02 09 (



03 09 (



16 09 ●



17 09 ●



18 09 ●



25 09 ●



26 09 ●



27 09 ●



28 09 ◀



29 09 ◀



30 09 ◀



01 10 ◀



14 10 ●



15 10 ●



16 10 ●



17 10 ●



08 11 ▶



09 11 ▶



10 11 ▶



11 11 ▶



12 11 ▶



18 11 ●



19 11 ●



20 11 ●



21 11 ●



22 11 ●



23 11 ●



24 11 ●





02 12 (



03 12 ○



06 12)



07 12)



04 12)



05 12)



08 12)



09 12)





18 12 ●



19 12 ●



20 12 ●



21 12 ●



22 12 ●



23 12 ◀



24 12 ◀



25 12 ◀



26 12 (



27 12 (



28 12 (



29 12 (



30 12 (



Anke Roder

1964	Bayreuth, Duitsland woont en werkt in Zandeweer, Noord-Groningen
1986-1989	Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving ‘s-Hertogenbosch
1984-1986	Stadsacademie Maastricht
1994	werkreis naar India, artist residence Trivandrum Kerala kleuronderzoek
2000	werkreis naar Noorwegen, artist residence Ona Art Centre landschapsonderzoek
2006	werkreis (kleuronderzoek) naar Mexico
1995-2000	Basisstipendia Fonds BKVB Amsterdam
1994	nominatie Prix de Rome Schilderkunst
1999	nominatie Prix de Rome Schilderkunst

TENTOONSTELLINGEN selectie

2014
Museum Belvédère Heerenveen, ‘Lichtobservaties’ met
installatie ‘Zon Maan Wolken’
NOK 6 Beetsterzwaag, kunst uit Groningen en Friesland
Galerie de Vis Harlingen, ‘Zon Maan Wolken’ nieuwe edities
Raw Art Fair Rotterdam, Jan van Hoof Galerie
London Art Fair, UK Four Square Fine Arts Gallery
Realisme 14, Huub Hannen Galerie / 99 Uitgevers/ Publishers

2013
Studio van Dusseldorp Tilburg, ‘Wind en Water’
PAN Amsterdam, Jan van Hoof Galerie
Pictura Groningen, ‘Anderhalve maand van de collage’
Four Square Fine Arts Gallery London UK, ‘Poetics of space’
Studio van Dusseldorp Tilburg, ‘Intermezzo’
Art The Hague Den Haag
Affordable Art Fair Stockholm, Four Square Fine Arts Gallery
Westergasfabriek Amsterdam, ‘We like Art’ 99 Uitgevers/
Publishers
Museum Belvédère Heerenveen, ‘Zomeropstelling 2013’
Affordable Art Fair Hampstead London, Four Square Fine
Arts Gallery
Museum van Bommel van Dam Venlo, ‘Nieuw, Nieuwer,

Nieuwst’ (aankopen en schenkingen 2012-2013)
Galerie de Vis Harlingen, ‘Jaar van de Boerderij: Friese
Kathedralen’
KunstRAI Amsterdam
Jan van Hoof Galerie ‘s-Hertogenbosch, ‘Fields of Colour’ (solo)
Galerie de Vis Harlingen, ‘In het Waddenlandschap’
Art Warehouse, Rotterdam
Realisme 13 Amsterdam
Jan van Hoof Galerie ‘s-Hertogenbosch, 20 jaar jubileum-
tentoonstelling #2

2012
Galerie de Vis Harlingen, ‘Winterbloemen’
Art Gent België, Huub Hannen Galerie Maastricht
Huub Hannen Galerie Maastricht, ‘Het Noordelijk Landschap’
met Harm Jan Boven
Museum van Bommel van Dam Venlo, ‘uit de Verzameling-
Landschappen’
Galerie de Vis Harlingen, ‘Musée de la mer’
KunstRAI Amsterdam
Artantique Utrecht
Friesland Bank Leeuwarden
Galerie Anderwereld Groningen (solo)
Realisme 12 Amsterdam
Jan van Hoof Galerie ‘s-Hertogenbosch, ‘Change of Light’
(solo & boek)

2011
Huub Hannen Galerie Maastricht, ‘3 jaar Huub Hannen
Galerie, een selectie’
Studio van Dusseldorp Tilburg, ‘Winterexpositie’
Museum van Bommel van Dam Venlo, ‘Met andere ogen’
collectietentoonstelling
Museum Belvédère Heerenveen, ‘om de noord’ zes schilders
van het noordelijk landschap
Galerie Anderwereld Groningen, ‘Groeten uit Groningen’ een
reis door het landschap
Friesland Bank Leeuwarden, ‘Zomer’ (curator Geke
Westenberg)
Art Amsterdam
Artantique Utrecht
Huub Hannen Galerie Maastricht, ‘the moonlight garden’
(curator Marc Mulders)
Realisme 11 Amsterdam

OPDRACHTEN

2013	ASML Veldhoven in opdracht van KEMME & CO serie zeeschilderijen in houten cassette
2012	UPC Leeuwarden 4 schilderijen van seizoenen in opdracht van Van Wijnen Noord B.V., TRAJECT Vastgoed Advies Groep, Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V., Ingenieursbureau Jansen Wesselink

COLLECTIES

Achmea / Interpolis
AEGON
ASML
Van Lanschot Bankiers
Cosun
DELA
Friesland Bank
INA MATT Pingjum
K.F. Hein Stichting
Martini Ziekenhuis Groningen
Museum Belvédère Heerenveen
Museum Van Bommel Van Dam Venlo
Museum voor Hedendaagse kunst SM ‘s-Hertogenbosch
Mathieu Loyen Amsterdam
Jeroen Princen Rotterdam
Otto Schaap Amsterdam
Triodos bank
UPC Leeuwarden
particuliere collecties in binnen- en buitenland

PUBLICATIES

2014
Anke Roder, ‘Zon Maan Wolken’; tekst Marjoleine de Vos.
Uitgave: 99 Uitgevers/Publishers, Haarlem 2014 (boek)
Hans de Bruijn, ‘Atelier’; tekst Joost Zwagerman. Uitgave:
99 Uitgevers/Publishers, Haarlem (boek)
Illand Pietersma, ‘Zon Maan Wolken, een staalkaart van het
licht’, in: MB Tijdschrift van Museum Belvédère, april
Annelies van der Goot, ‘Zon Maan Wolken van Anke Roder’,
in: Noorderbreedte, april

2013
Illand Pietersma, ‘Knippen, plakken, shockeren’, in: Dagblad
van het Noorden, MB tijdschrift Museum Belvédère kunste-
naarsbijdrage katern met collage
Harald Klinkenberg, ‘In het Waddenlandschap’, in:
Leeuwarder Courant
Lidewij Kemme, ‘4 schilders van het Waddenlandschap’, in:
Waddenmagazine
Margriet Kemper, Kunst van de Dag, in: Galeries.nlr
Karin de Mik, ‘Bloemen in Friesland’, in: NRC
Susan van den Berg, ‘De Archeologie van het Schilderij’, in:
Tableau Fine Arts magazine

2012
‘De Zee kun je horen’, Stichting Plint
Jeroen Allart, Kunst van de Dag, in: Galeries.nl,
Hans Westerdijk, ‘Voorbij de horizon’, in: Kunstkrant
Anke Roder, ‘Change of light’; tekst Leo Delfgaauw, Han
Steenbruggen, Rick Vercauteren. Uitgave: Jan van Hoof
Galerie ‘s-Hertogenbosch (boek)

2011
Collectiecatalogus Museum van Bommel van Dam Venlo,
een selectie uit veertig jaar verzamelen
Illand Pietersma, ‘Tussen landschap en verfstructuur’, in:
Dagblad van het Noorden
Anke Roder, ‘Het schilderij als venster op de wereld’, in:
MB Tijdschrift van Museum Belvédère
Museum Belvédère, kunstenaarsfolder Anke Roder

2010
Marije Bouman, ‘De serene wereld van Anke Roder’, in:
Friesch dagblad
What’s up, kunstenaarstijdschrift, nieuw werk galerie Smarius
Stichting Plint, uitgave poster en poëziekaart: gedicht Hans
Andreas, beeld Anke Roder
Aegon art collection ‘Art for sure’ (boek)
Eigen Huis en Interieur, juni, galeriereportage atelier